

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie

BZDOC-727249465-21

Uw Referentie

2020Z22582

Bijlage(n)

Datum 12 januari 2021

Betreft Beantwoording vragen van de leden Voordewind (ChristenUnie), Karabulut (SP), Ploumen (PvdA), Van Raan (PvdD), Van Ojik (GroenLinks), Van Helvert (CDA) en Van der Staaij (SGP) over de mensenrechtensituatie in West-Papua

Hierbij bied ik, mede namens de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Voordewind (ChristenUnie), Karabulut (SP), Ploumen (PvdA), Van Raan (PvdD), Van Ojik (GroenLinks), Van Helvert (CDA) en Van der Staaij (SGP) over de mensenrechtensituatie in West-Papua. Deze vragen werden ingezonden op 24 november 2020 met kenmerk 2020Z22582.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Stef Blok

Antwoorden van de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op vragen van de leden Voordewind (ChristenUnie), Karabulut (SP), Ploumen (PvdA), Van Raan (PvdD), Van Ojik (GroenLinks), Van Helvert (CDA) en Van der Staaij (SGP) over de mensenrechtensituatie in West-Papua

Onze Referentie
BZDOC-727249465-21

Vraag 1

Kunt u een overzicht geven van Nederlandse wapenleveranties aan Indonesië over de afgelopen vijf jaar, uitgesplitst naar product en hoeveelheid? Deelt u de mening dat er geen wapens, munitie of materieel aan Indonesië geleverd zouden mogen worden die op een of andere manier ingezet zouden kunnen worden bij de onderdrukking van de bevolking van West-Papua? Hoe vergewist u zich ervan dat dit ook niet gebeurt?

Antwoord

Product	Prijs	Datum
Deel voor F-16 gevechtsvliegtuig	45768	04-11-2015
Communicatiesystemen	1973000	24-12-2015
Delen en gereedschappen voor radar- en C3 systemen	500000	12-01-2016
Delen voor radar- en C3-systemen	1500000	15-01-2016
Delen voor gevechtsvliegtuigen	120000	25-02-2016
Programmatuur voor radar- en C3-systemen	10000	16-03-2016
Delen voor radar- en C3-systemen	1448391	20-05-2016
Banden voor een militaire transporthelikopter	4275	30-06-2016
Deel voor radar- en C3-systeem	17000	01-07-2016
Delen van fregatten	50000000	02-08-2016
Reservedelen voor marineschepen	22500000	22-08-2016
Nachtzichtkijkers	7500	25-08-2016
Delen voor C-130 transportvliegtuigen	17000	25-10-2016
Delen voor rondzoekradarsystemen	1511515	08-12-2016
Delen voor rondzoekradarsystemen	40000	08-12-2016
Banden voor Super Puma helikopters	18355	23-12-2016
Radar en C3 systemen met toebehoren	196425000	27-12-2016
Delen voor radar- en C3-systemen	2000000	17-01-2017
Delen voor radar- en C3-systemen	2000000	18-01-2017
Thermische camera's	358560	24-01-2017
Delen voor Alligator amfibievoertuigen	150000	22-03-2017
Delen voor Alligator amfibievoertuigen	45750	06-04-2017
Technologie en programmatuur voor radarsystemen	100	12-04-2017
Delen voor F-16 gevechtsvliegtuigen	28000	04-05-2017
Delen voor Alligator amfibievoertuigen	48000	04-05-2017
Decompressiekamer	415035	07-06-2017
Diverse delen voor marine schepen	22500000	13-07-2017
Delen voor communicatiesystemen	25000	01-09-2017
Decompressiekamer	464935	08-09-2017
Delen voor vliegsimulatiesystemen	45810	19-10-2017
Delen voor radar en C3 systemen	196419100	20-10-2017
Delen voor marineschepen	1000000	08-11-2017
Training voor gebruik decompressiekamer	19860	23-11-2017
Delen voor radar- en C3-systemen	1703483	22-01-2018
Delen voor radar- en C3-systemen	1905000	22-01-2018
Delen voor F-16 gevechtsvliegtuigen	22000	30-03-2018

Technologie en software voor radarsystemen	100	01-05-2018
Bevoorradingssysteem	2275000	13-07-2018
Diverse delen voor marine schepen	16560270	24-07-2018
Communicatiesystemen	25000	20-08-2018
Brandstofvulininstallatie voor op zee	45000	21-08-2018
Delen voor fregatten	100000	26-10-2018
Technologie voor scheepsontwikkelingen	83500	08-11-2018
Delen voor vaartuigen	194948272	07-12-2018
Delen voor radar- en C3-systemen	1558483	14-02-2019
Delen voor radar- en C3-systemen	1748000	14-02-2019
Programmatuur voor een geweervuurlokalisatiesysteem	100000	27-02-2019
Akoestische sensoren	200000	27-02-2019
Warmtebeeldcamera's	735185	11-04-2019
Warmtebeeldcamera's	737185	12-04-2019
Deel voor F-16 gevechtsvliegtuigen	114900	26-04-2019
Deel voor een Hawk simulatiesysteem	44300	29-05-2019
Delen voor fregatten	2630840	21-08-2019
Bevoorradingssysteem incl. technologie en toebehoren.	2275000	02-09-2019
Vliegtuigbanden voor Puma helikopters	8565	11-11-2019
Technologie voor radar- en C3-systemen	250000	18-11-2019
Delen voor fregatten	128056792	31-12-2019
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1558483	07-02-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1558483	07-02-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1458000	21-02-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1458000	21-04-2020
Delen, software, technologie voor radar- en C3-systemen	1558483	01-05-2020
Technologie voor scheepsontwikkeling	4500000	28-05-2020
Radar en C3-systemen en technologie	34200000	02-06-2020
Delen en technologie voor simulatiesystemen	7701	16-06-2020
Delen voor F-16 gevechtsvliegtuigen	177884	02-09-2020

Onze Referentie

BZDOC-727249465-21

Alle vergunningaanvragen voor uitvoer van militaire goederen worden *case-by-case* op basis van de aard van de goederen en het eindgebruik getoetst aan de acht criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt Inzake Wapenexport. Dit geldt ook voor de aanvragen voor uitvoer naar Indonesië. Daarbij wordt de situatie in Papua en West-Papua (hierna: Papua) meegewogen, onder meer ten aanzien van criterium 2 (eerbiediging van mensenrechten en naleving van het internationaal humanitair recht) en criterium 3 (interne conflicten).

Exportcontrole beoogt te voorkomen dat goederen/technologie op ongewenste wijze worden ingezet. Als er een risico bestaat dat het materieel onrechtmatig gebruikt wordt tegen de eigen bevolking, bijvoorbeeld in de situatie van Papua, dan zal er geen vergunning worden verleend. De zeer zorgvuldige risico-inschatting wordt voorafgaand aan de uitvoer gemaakt. Nederland kan goederen/technologie, nadat deze uitgevoerd zijn en van eigendom veranderd, niet blijven monitoren. We hebben niet de rechtsmacht in landen om dat te doen, noch de capaciteit om eenmaal uitgevoerde goederen te blijven volgen. Ook wanneer er zorgen zijn over mensenrechten of een intern conflict in het ontvangende land, kan het voorkomen dat vergunningaanvragen naar dat land

positief worden beoordeeld. In die gevallen blijkt dan uit de toetsing dat de goederen in kwestie niet, of niet op negatieve wijze, van invloed zijn op die mensenrechtensituatie en/of het interne conflict.

Onze Referentie

BZDOC-727249465-21

Vraag 2

Is de externe financiering van het Community Policing Programme inmiddels uitgefaseerd? Bent u van mening dat dit programma nu succesvol voortgezet wordt door politie en gemeenschappen zelf? Waar blijkt dit volgens u uit? Zijn er door Nederland getrainde politiemensen betrokken geweest bij geweld tegen de lokale bevolking? Hoe treedt de politie op in het conflict tussen de Papua-bevolking en de Indonesische overheid?

Antwoord

De Nederlandse bijdrage aan het Community Policing Programme liep tot juli 2019. Gemeenschappen in Papua en de Molukken zetten het programma nu met eigen middelen voort. Een belangrijke indicatie hiervoor is bijvoorbeeld dat op het eind van de Nederlandse ondersteuning reeds 78% van de financiering door lokale overheid, politie en andere lokale financiering geschiedde. Ook is de door het project ontwikkelde en uitgerolde aanpak voor community policing in 80 andere gemeenschappen succesvol gerepliceerd (naast 22 gemeenschappen waarin de fora opgezet werden als onderdeel van het door Nederland gesteunde project met IOM).

De community policing officers die met het programma ondersteund zijn, zijn ongewapende wijkagenten die in de gemeenschap aanwezig zijn. Deze agenten spelen een rol bij bemiddeling van lokale conflicten die burgers onderling hebben en bij lokale veiligheidskwesties, niet bij ordehandhaving. De Community Policing Forums (CPF's) hebben in de afgelopen jaren o.m. een rol gespeeld in het adresseren van zaken van lokale veiligheid, huiselijk geweld, en landconflicten.

Vraag 3

Bent u geïnformeerd over de *Papua People's Petition* (PRP) tegen de verlenging van de *Special Autonomy*, die gesteund wordt door 90 maatschappelijke organisaties? Zo niet, bent u bereid dit na te vragen bij de Indonesische autoriteiten? Deelt u de bezwaren en zorgen van deze organisaties tegen deze *Special Autonomy*?

Antwoord

Ik ben bekend met de petitie waarin diverse organisaties zich uitspreken tegen de verlenging van de speciale autonomie in Papua. De Nederlandse regering dringt bij de Indonesische autoriteiten aan op een constructieve dialoog met de bevolking in Papua, ook over de toekomst van de speciale autonomie status voor de beide provincies.

Vraag 4

Heeft de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN West-Papua al bezocht? Bent u bereid om bij de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN na te vragen of zij uitgenodigd is om het gebied te bezoeken? Bent u bereid bij de Indonesische autoriteiten en in de VN-Mensenrechtenraad aan te dringen op een bezoek van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN heeft Papua nog niet bezocht, mede omdat een bezoek door de coronacrisis tijdelijk vrijwel onmogelijk is geworden. Wel heeft zij een staande uitnodiging voor een bezoek aan Indonesië. De Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de VN heeft hierover op 3 december jl. met het kabinet van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten gesproken. Hierbij heeft Nederland aangegeven dat zij een bezoek

door de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten aan Papua belangrijk acht. Nederland zal ook bij de eerstvolgende gelegenheid nogmaals bij de Indonesische autoriteiten aangeven dat het belangrijk is dat een dergelijk bezoek zo spoedig mogelijk plaatsvindt.

Onze Referentie

BZDOC-727249465-21

Vraag 5

Hebben journalisten inmiddels vrij toegang tot West-Papua? Zo nee, bent u bereid bij de Indonesische autoriteiten na te vragen waarom die toegang niet vrij is en er bovendien op aan te dringen dat journalisten wel toegang krijgen tot het gebied?

Vraag 6

Bent u bereid de moord op de christelijke voorganger Yeremia Zanambani bilateraal en ook in de VN-Mensenrechtenraad aan te kaarten? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Kunt u de huidige mensenrechtensituatie van de bevolking van Papua beschrijven? Kunt u een overzicht geven van de door maatschappelijke organisaties en media gedocumenteerde mensenrechtenschendingen in West-Papua?

Antwoord op vragen 5, 6 en 7

De mensenrechtensituatie in Papua kent diverse zorgpunten, waaronder geweldsincidenten tegen burgers, maar ook de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging en de positie van mensenrechtenverdedigers en (lokale) journalisten. Het ministerie en de Nederlandse ambassade in Jakarta hebben regelmatig contact met maatschappelijke organisaties die deze situatie monitoren. Desondanks beschik ik niet over een totaaloverzicht van de door maatschappelijke organisaties en media gedocumenteerde mensenrechtenschendingen in West-Papua.

De situatie in Papua, inclusief de mensenrechten, is een vast onderdeel van de bilaterale dialoog tussen Nederland en Indonesië. Zo heb ik de mensenrechtensituatie in de twee provincies bij de Indonesische coördinerende minister van Politieke, Juridische en Veiligheidszaken aangekaart tijdens het staatsbezoek in maart jl. Bij deze gelegenheid heb ik ook het belang van vrije toegang voor journalisten benadrukt. Het is voor journalisten nog steeds moeilijk om naar Papua te reizen. Ook op hoogambtelijk niveau wordt de zorg over de mensenrechtensituatie in Papua regelmatig aan de Indonesische autoriteiten overgebracht. De moord op Yeremia Zanambani is besproken tijdens recent hoogambtelijk overleg met Indonesië in november jl. Nederland zal tijdens de Universal Periodic Review (UPR) van Indonesië in 2021 aandacht vragen voor een goede afsluiting van het onderzoek naar de daders van deze moord.

Vraag 8

Kunt u een overzicht geven van de door maatschappelijke organisaties en media gedocumenteerde schade aan milieu, leefomgeving en klimaat die door internationale mijnbouwbedrijven, de olie- en gasindustrie en door boskap aangericht wordt in West-Papua? En kunt u aangeven of en op welke manier Nederlandse bedrijven betrokken zijn bij deze activiteiten? Zo niet, bent u bereid hierover opheldering te vragen bij de Indonesische autoriteiten en deze aan te spreken op deze schade?

Vraag 9

Hoe kan Nederland er volgens u aan bijdragen dat Indonesië mensenrechten, milieu en leefomgeving van de bevolking van West-Papua meer respecteert?

Antwoord op vragen 8 en 9

Nederland volgt de situatie op het gebied van mensenrechten en het bedrijfsleven en milieu in Papua, en breder in Indonesië nauwgezet. Ik beschik echter niet over een totaaloverzicht van alle gedocumenteerde schade aan milieu, leefomgeving en klimaat in Papua.

Onze Referentie

BZDOC-727249465-21

Ambassades hebben, zoals omschreven in de IMVO-richtlijnen voor het Nederlandse postennet, vijf kerntaken op IMVO gebied: expertise opbouwen, bewustwording creëren, bedrijfsleven ondersteunen, nagaan of verlenen van steun aan bedrijven gepast is, en agendering van IMVO bij lokale overheden. De ambassade in Jakarta spreekt zodoende regelmatig met Nederlandse bedrijven over het belang van IMVO. Voor zover mij bekend zijn er geen Nederlandse bedrijven betrokken bij de door u genoemde activiteiten. Van Nederlandse bedrijven verwacht het kabinet dat zij zorgvuldigheid toepassen in lijn met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Het is de verantwoordelijkheid van bedrijven zelf om eventuele negatieve impact op mens en milieu te voorkomen en aan te pakken.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (en impact op het milieu als belangrijk onderdeel daarvan) is onderdeel van de dialoog die Nederland met de Indonesische autoriteiten heeft over mensenrechten en duurzaamheid. Zo heeft minister Kaag begin december met haar Indonesische collega Luhut Binsar Pandjaitan gesproken over de nieuwe Omnibuswet, die heeft geleid tot zorgen onder ngo's en buitenlandse investeerders. Tijdens het gesprek heeft zij de zorgen op het gebied van milieu en arbeidswetgeving gedeeld en aangedrongen op een dialoog met het maatschappelijk middenveld. Daarnaast ondersteunt Nederland in Indonesië versterking van het maatschappelijk middenveld, waaronder ook op het gebied van bedrijfsleven en mensenrechten, duurzaamheid en milieu.